

Klinisch redeneren is de basis voor het verpleegkundig handelen. Praktisch stappenplan biedt ook uitkomst voor de jeugdverpleegkundigen.

Jeugdverpleegkundige Cynthia de Koning

Inleiding

Als jeugdverpleegkundige en als ambassadeur jeugdverpleegkundige in opleiding (i.o.) vind ik het belangrijk om landelijk met Evidence Based verpleegkundige interventies en methodieken te werken in de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Voorbeelden hiervan zijn onder andere het klinisch redeneren en de SPARK methode. Op dit moment werken wij als jeugdverpleegkundigen naar mijn mening nog te vaak met methodieken en interventies die bedoeld zijn voor verschillende beroepsgroepen die in hun dagelijks werk met cliënten te maken hebben. Een voorbeeld hiervan is de Stap voor Stap interventie.

Stap voor Stap interventie

Ik ben sinds 2009 werkzaam als jeugdverpleegkundige bij Volksgezondheid Utrecht en vanaf september 2019 ambassadeur jeugdverpleegkundige (i.o.). Volksgezondheid Utrecht werkt vanuit de visie die beschreven staat in de Nota Volksgezondheid 2015-2018. Hierin staat onder andere beschreven wat de mensen zelf willen in plaats van over hun te bepalen (eigen regie) en klein houden van zorg (preventie), met als doel verminderd leed bij de mensen zelf. Binnen deze visie bieden de jeugdverpleegkundigen lichte opvoedondersteuning aan bij gezinnen met een lichte opvoeding hulp of zorg vraag. Wij maken hierbij gebruik van de richtlijn Opvoedondersteuning, de Stap voor Stap interventie en het analytische Balansmodel van Bakker vanuit een dialoog gerichte consultvoering.

Stap voor Stap Interventie

De interventie Stap voor Stap heeft tot doel lichte pedagogische problemen te verhelpen via gestructureerde inzicht gevende interviews. Deze interventie is bedoeld voor *verschillende* beroepsgroepen die in hun dagelijks werk met cliënten te maken hebben. De interventie bevat onderwerpen met veel hoofd en deelvragen en beschrijvingen van verschillende type gedragingen van kinderen op die leeftijd en hoe je hier als opvoeder mee om kan gaan. Het doel van deze lichte opvoedondersteuning consulten zijn het normaliseren en insteken op wat de cliënt al goed doet, wat goed gaat en wat ze zelf al hebben ondernomen.

Geïnspireerd door het Neuman Systems Model

Door het volgen van de post HBO opleiding Verpleegkundige M&G profiel JGZ bij de NSPOH in 2016, heb ik de module Klinische Besluitvorming gevolgd. Ik ben mij er toen van bewust geworden dat ik het Neuman Systems Model instrument (NSM) mis bij het aanbieden van lichte opvoedondersteuning in gezinssituaties. In de praktijk biedt ik tot nu toe altijd lichte opvoedingsondersteuning aan volgens de interventie Stap voor Stap, maar ergens halverwege het gesprek ben ik de structuur van de vele vragen kwijt en ga ik op mijn eigen ervaring door met het gesprek. Ik ben geïnspireerd geraakt door het NSM. Het NSM geeft mij

die structuur en houvast om een lichte opvoedingsondersteuning vraag in een gezinssituatie in kaart te brengen. Ik heb dit mogen ervaren door mijn post hbo opleiding waarbij wij lichte opvoedondersteuning volgens het NSM in een gezinssituatie moesten toepassen.

Het Neuman Systems Model:

Het NSM gebruikt naast het balansmodel van Bakker, een richtlijn Klinische Besluitvorming voor Verpleegkundigen dat een overzichtelijk, gestructureerd en compacte vragenlijst bevat die een grote rol speelt in de *anamnese* fase.

Deze vragenlijst (Evidence Based) ziet er als volgt uit:

Wat is uw grootste probleem of problemen.

Wat zijn de verschillen tussen uw huidige omstandigheden en uw gebruikelijke leefpatroon?

Heeft u ooit eerder een soortgelijk probleem gehad? Kent u iemand die een soortgelijk probleem heeft of heeft gehad? Hoe bent u daarmee omgegaan? Hoe gaan andere mensen (bijvoorbeeld in uw thuisland) daarmee om?

Hoe ziet u de toekomst tegemoet?

Wat doet u zelf? Wat kunt u zelf doen?

Wat verwacht u van anderen?

Met behulp van deze vragenlijst kan je goed de systeemtheorie die bestaat uit stress-coping en preventie theorie van het gezin in kaart brengen. Binnen het NSM wordt daarbij uitgegaan van de eigen kracht van de cliënt d.m.v. het samen kijken naar de hulpbronnen die zij zelf hebben, hoe zij die zelf het beste kunnen inzetten en de geboden hulp zelf laten aansluiten aan de eigen krachten, motivatie en oplossingen; het dialooggericht werken.

Vanuit de samen vastgestelde diagnose neem je de volgende stappen in het verpleegproces: welke interventie(s) passen bij de diagnose. De jeugdverpleegkundige schat in deze fase de zorgbehoefte van de cliënt in. Dit doet de jeugdverpleegkundige door het beoordelen in welke mate de cliënt risico reducerende, ontwikkeling ondersteunende en zorggerichte informatie en/of advies nodig hebben. De NANDA is een Evidence Based instrument die je als jeugdverpleegkundige goed kan gebruiken bij het formuleren van verpleegkundige diagnoses zoals bedplassen en verstoorde gezin functioneren vanuit o.a. de PES structuur.

Verpleegkunde in de JGZ is maatwerk leveren. Om maatwerk te kunnen leveren is klinisch redeneren naar mijn mening een *must*. Het NSM is een praktische tool om klinisch redeneren tot uitvoer te brengen. Klinisch redeneren is het continue proces van gegevensverzameling en analyse gericht op de vragen en problemen van een individu en diens naasten, in relatie tot ziekte en gezondheid. Klinisch redeneren omvat risico-inschatting, vroeg signalering, probleemherkenning, interventie en monitoring. Het NSM is een voorbeeld van Evidence Based werken.

Conclusie

Als jeugdverpleegkundige mis ik het Evidence Based werken in de JGZ als standaard. Vanuit mijn visie en mijn deskundigheid vind ik het belangrijk dat de jeugdverpleegkundige met Evidence Based verpleegkundige methodieken en interventies werkt binnen de JGZ. Het NSM is een onderdeel van het verpleegkundig proces die een richtlijn Klinische Besluitvorming voor verpleegkundigen bevat. Met het NSM pas je als jeugdverpleegkundige het klinisch Redeneren toe. Hiermee sluit het NSM aan bij de wensen en behoeften van de cliënt maar ook bij mijn verpleegkundige visie. Dit laat naar mijn mening professionaliteit en leiderschap zien binnen het verpleegkundig vak en het bevordert het integrale werken binnen de JGZ waarin de nadruk ligt op de continuïteit van de zorg vanuit het verpleegkundig perspectief. Met dit artikel wil ik mijn JGZ collega's graag laten weten dat het NSM een goede leidraad is bij het klinisch redeneren.

Heb je vragen of wil je eens brainstormen over klinisch redeneren is de basis voor het verpleegkundig handelen?

Bel of mail mij gerust.

Cynthia de Koning
Jeugdverpleegkundige M&G BAO 4-12 jaar
Ambassadeur jeugdverpleegkundige in opleiding.
Volksgezondheid Utrecht

c.de.koning@utrecht.nl

Telefoon: 06-48515116

Literatuurlijst:

Nota Volksgezondheid 2015-2018.

<http://www.utrecht.nl/over-volksgezondheid/>

SPARK Methode

[Nederlands Centrum Jeugdgezondheid | Doen wat werkt! SPARK \(ncj.nl\)](http://www.ncj.nl)

Balansmodel van Bakker (1997)

<http://www.nji.nl/Balansmodel>

NJI. (sd). *Nederlands jeugdinstituut*. Opgeroepen op december 2, 2014, van NJI:

<http://www.nji.nl/nl/Databanken/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies>

<https://www.swpbook.com/boeken/48/opvoedingsondersteuning-en-pedagogische-thuishulp/2045/stap-voor-stap-1-0-6-jaar>

<https://www.swpbook.com/boeken/48/opvoedingsondersteuning-en-pedagogische-thuishulp/1816/stap-voor-stap-2-6-12-jaar>

Sassen, B. (2014). *Gezondheidsbevordering en zelfmanagement*.

Amsterdam, Reed Business Education.

Kuiper de, M., & Jong de, A. (2012). *Klinische besluitvorming voor verpleegkundigen*.

Amsterdam: Reed Business.

Publicatie bij het NCJ: Richtlijn Opvoedingsondersteuning JGZ en CJG

<https://www.ncj.nl/richtlijnen/alle-richtlijnen/richtlijn/opvoedondersteuning>

<https://assets.ncj.nl/docs/3bf5d052-0ff0-4c3d-b6ba-77d8f00ec796.pdf>

Beroepsprofiel jeugdverpleegkundige V&VN Beroepsvereniging van zorgprofessionals.

http://www.venvn.nl/Portals/1/Nieuws/Ouder%20dan%202010/3_profieel%20verpleegkundige_def.pdf

Opvoedingsondersteuning als bijzondere vorm van preventie

Marga Burggraaff-Huiskes

ISBN 978 90 469 0268 4

Uitgeverij Coutinho

Over opvoeden gesproken; methodiekboek pedagogisch adviseren

Geraldien Blokland

ISBN 978 90 8560 012 1

Uitgeverij SWP/NJI

NANDA (North American Diagnosis Association)

<https://www.nictiz.nl/standaarden/nanda/>

https://nl.wikipedia.org/wiki/NANDA_International

